

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Undersökningen om förtroendevalda i kommuner och regioner

Ämnesområde

Demokrati

Statistikområde

Övrig demokratistatistik

Produktkod

ME0001

Referenstid

2019

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån (SCB)
Kontaktinformation	Undersökningen om förtroendevalda i kommuner och regioner
E-post	valstatistik@scb.se
Telefon	010-479 40 00

Innehåll

1	Statistikens sammanhang.....	3
2	Undersökningsdesign	3
2.1	Målstorheter	3
2.2	Ramförfarande	3
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	4
2.4	Insamlingsförfarande.....	4
2.4.1	Datainsamlingsmetoder	4
2.4.2	Mätning.....	4
2.4.3	Bortfallsuppföljning.....	5
2.5	Bearbetningar.....	5
2.6	Granskning.....	5
2.6.1	Granskning under insamlingen	6
2.6.2	Granskning av mikrodata	6
2.6.3	Granskning av makrodata	6
2.6.4	Granskning av redovisning	6
2.7	Skattningsförfarande	7
2.7.1	Principer och antaganden	7
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter.....	7
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet.....	7
2.7.4	Röjandekontroll	7
3	Genomförande	7
3.1	Kvantitativ information.....	7
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen	7

1 Statistikens sammanhang

Statistiken visar antalet förtroendeuppdrag med redovisning av typ av nämnd och position, unika förtroendevalda samt hel- och deltidsarvoderade i kommuner och regioner. Uppgifterna samlas in året efter valet från kommuner och regioner.

I samband med val får SCB uppgifter om nominerade och valda kandidater från Valmyndigheten. De folkvalda kandidaterna är en delmängd av de förtroendevalda. Under mandatperioden publicerar SCB statistik om folkvalda kandidater som lämnar sitt uppdrag i förtid. Statistik om avhopp publiceras löpande varje år, samt efter avslutad mandatperiod.

I detta dokument beskrivs upplägg och genomförande av den undersökning som resulterar i statistik om förtroendevalda i kommuner och regioner. Läs om statistikens kvalitet i kvalitetsdeklarationen som finns tillgänglig på www.scb.se/ME0001, under rubriken *Dokumentation*.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

Undersökningen målstorheter är förtroendeuppdrag, förtroendevalda och hel- och deltidsarvoderade i kommuner och regioner.

2.2 Ramförfarande

Ramen är de som 2019 var förtroendevalda samt förtroendeuppdragen i kommuner och regioner. Observationsobjekten är desamma som målstorheterna, d.v.s. förtroendeuppdrag, förtroendevalda samt hel- och deltidsarvoderade.

Insamlingsarbetet är omfattande och därför sker bara insamlingen en gång under mandatperioden, trots att det kan ske förändringar i kommunernas och regionernas nämndsammansättning senare under mandatperioden. Att insamlingen inleds och i huvudsak sker under våren 2019 beror på att den nya organisationen i kommuner och regioner har hunnit etableras efter valen 2018.

SCB samlar in uppgifter om målpopulationerna direkt från kommuner och regioner. Att insamlingsarbetet går via kommuner och regioner beror på att de har bäst kännedom om undersökningens observationsobjekt.

I ett första steg skickas e-post ut till alla kommuner och regioners registratorer. I brevet efterfrågas kontaktuppgifter till den person i kommunen eller regionen som ska ansvara för insamlingen. Därefter

skickas e-post direkt till kontaktpersonen. I några fall angavs ingen kontaktperson och då har missiv och påminnelser fortsatt skickats till registrator.

För förtroendeuppdrag och förtroendevalda har samtliga kommuner och regioner skickat in uppgifter vilka har kontrollerats och bedömts som fullständiga.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

Inget urval och ingen uteslutning förekommer i denna undersökning.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamlingsmetoder

I god tid innan undersökningen startade skickades ett e-brev ut till samtliga kommuner och landsting för att informera om undersökningen och för att få namn och kontaktuppgifter till en kontaktperson för undersökningen. Därefter skickades inbjudan till undersökningen ut till kontaktpersonerna med informationsbrev, inloggningsuppgifter och länk till insamlingsidan där mallar och instruktioner fanns upplagda.

För att få in uppgifter från samtliga kommuner och landsting krävdes ett stort antal påminnelser. De första gjordes per e-post därefter gjordes ett antal telefonpåminnelser till kontaktpersonerna.

När svar lämnats har dessa hamnat i databaser hos SCB där flera automatiska upprättningar skett. Det gäller format på personnummer, namn på partier, nämnder och positioner. Dessa upprättningar av de inkomna svaren är baserade på hur svar i tidigare undersökningar har hanterats. De upprättade resultaten har i sin tur legat till grund för kontroller av materialet vilka i sin tur lett till återkontakter vid eventuella brister.

2.4.2 Mätning

Vid varje undersökningsomgång (vart fjärde år) fastställs vad som är av intresse att samla in. Initialt skickas ett brev ut till alla kommuner och regioner där det informeras om att undersökningen är på gång och där de kan ange den kontaktperson som ska motta missiv med inloggningsuppgifter via e-post. Informationsbrev och frågeformulär finns med som en bilaga. Det har även skapats en uppgiftslämnarsida för undersökningen med relevant information för uppgiftslämnarna.

Mallar kontrolleras av med huvudsakliga leverantörer av IT-lösningar för förtroendemannaregister. Vid 2019 års undersökning var det Troman AB som skickade instruktioner till sina kontaktpersoner om hur den efterfrågade informationen tas ut från

systemet i samband med SCB:s utskick. Såväl mallar, instruktion och insamlings sida genomgick även en mätteknisk granskning.

2.4.3 Bortfallsuppföljning

Under hela insamlingsarbetet görs en rad återkontakter med kommuner och regioner i då det inskickade materialet behöver kompletteras. I slutändan har alla kommuner och regioner skickat in fullständiga uppgifter om förtroendeuppdrag. De kommuner som inte skickat in uppgifter om hel- och deltidsarvoderade har hänvisat till att undersökningen är frivillig och att de inte har haft möjlighet att delta.

2.5 Bearbetningar

Utifrån inkomna uppgifter om uppdrag tas uppgifter om unika förtroendevalda fram baserat på personnummer. För alla korrekta personnummer påförs registeruppgifter från SCBs register, det gäller kön, ålder, födelse land, utbildningsnivå, inkomstuppgifter, anställningssektor m.m. Utifrån dessa registeruppgifter, i kombination med de undersökningsspecifika variablerna, så som region, kommun, parti, typ av nämnd och position skapas tabellerna i rapporten och de laddningsfiler som ligger till grund för tabellerna i Statistikdatabasen. Motsvarande registeruppgifter skapas även för samtliga i befolkningen 18 år och äldre 2018-12-31 för att jämförelser ska kunna göras.

För de uppdrag där inget korrekt personnummer har kunnat konstateras skapas ett löpnummer som startar på 190000000001. Totalt rör det sig om ett 30-tal uppdrag som inte haft ett korrekt personnummer. Dessa uppdrag ingår enbart i rapporten när det totala antalet förtroendeuppdrag och förtroendevalda summeras och inte när olika nedbrytningar görs efter olika redovisningsgrupper

För hel- och deltidsarvoderade summeras alla inskickade uppgifter om arvode i kronor och omfattning (i procent av heltid) och enbart de med en omfattning om 40 procent eller mer kommer med i redovisningen. De arvoderade som har en omfattning på 100 procent eller mer räknas som heltidsarvoderade, för övriga (med en arvodering motsvarande 40-99 procent) räknas som deltidsarvoderade. I de fall det saknas uppgift om arvode i kronor har uppgiften exkluderats vid beräkningen av ett genomsnittligt arvode. De ingår däremot i beräkningen av hel- respektive deltidsarvoderade.

2.6 Granskning

Ett stort antal kontroller genomfördes på materialet. De sker fortlöpande under insamlingsarbetet (2.6.1), samt efter avslutad

insamling (2.6.2) och räknas upp nedan. Många av kontrollerna resulterade i ytterligare återkontakter och upprättningar.

2.6.1 Granskning under insamlingen

Under insamlingen genomfördes nedan granskningskontroller:

- Att personnummer är korrekta
- Kontroller att alla nämnder är med mot organisationsschema
- Kontroll att antalet ordföranden stämmer med antalet nämnder
- Kontroll att antalet ordinarie ledamöter stämmer med antalet mandat som tillsattes i valet
- Kontroll att antalet ersättare står i proportion till antalet ordinarie uppdrag

2.6.2 Granskning av mikrodata

Nedan kontroller genomfördes av mikrodata:

- Kontroll av att en och samma person inte förekom i fler än en kommun eller region
- Kontroll av att antalet uppdrag vid revisionsnämnden var minimum fem ledamöter.
- Kontroll av att en och samma person inte återkom fler än en gång inom samma nämnd

2.6.3 Granskning av makrodata

Det sker kontroller av publicering i Statistikdatabasen för att upptäcka utreda eventuella stora skillnader mot föregående mandatperiod.

2.6.4 Granskning av redovisning

Inför publicering granskas samtliga delar av materialet efter laddning i SCB:s webbpubliceringsverktyg och efter laddning i statistikdatabasen. SCB kontrollerar att alla tabeller och diagram finns med och att ingen av dem är tom eller innehåller obegripliga värden, till exempel interna koder. Rubriker och förklaringar till tabeller och diagram granskas så att de är korrekta. Man kontrollerar också att överensstämmelse råder där samma siffervärde eller text används på flera ställen. Det sker även en kontroll att data och metadata ser riktiga ut efter publiceringen på webbplatsen. Det görs genom den externa Statistikdatabasen på SCB:s webbplats.

2.7 Skattningsförfarande

Statistiken är totalräknad och redovisas enbart i antal och andelar.

2.7.1 Principer och antaganden

Eftersom undersökningen består av en totalräkning med redovisning av antal och andelar är de enda beräkningar som görs andelsberäkningar för hela Sverige för de olika redovisningsgrupperna.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

För skattning av antal Förtroendeuppdrag, förtroendevalda samt hel- och deltidsarvoderade görs en enkel summering av alla ingående personer för de aktuella grupperna. För förtroendevalda redovisade efter olika demografiska och socioekonomiska grupper görs en beräkning för varje geografisk nivå där statistiken redovisas.

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Inga skattningar av osäkerhetsmått görs.

2.7.4 Röjandekontroll

Bedömningen har gjorts att redovisning av in- och utrikes födda kandidater efter kön sekretessprickas (..) där en cell innehåller en eller två personer på varje geografisk nivå där resultat redovisas.

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

Allmänna valen kan beskrivas som den största kollektiva samhällshändelsen. I 2018 års riksdagsval var ca 7,5 miljoner röstberättigade. Motsvarande antal i landstings- och kommunfullmäktige var 7,8 respektive 7,9 miljoner. Totalt finns det ungefär 68 800 förtroendeuppdrag i kommunerna och 7 600 i regionerna. Antalet unika förtroendevalda är i kommunerna cirka 35 900 och i regionerna cirka 4 600. Antalet hel- och deltidsarvoderade utgör cirka 1 400 i kommuner, varav knappt 600 är heltidsarvoderade och i regionerna är motsvarande antal är drygt 300 varav knappt hälften är heltidsarvoderade.

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Inga avvikelser har gjorts.